

JEDAN OD ONIH, KOJI BI ŽELJELI, DA IH SE ČUJE I DA IM SE OBJASNI

Ne znam, misle li neki od naših oduševljenih pastoralnih i liturgijskih novatora iskreno, kad toliko puta u svojim izjavama i člancima ističu kako se nitko od vjernika »ne bunje« i »ne tuže« na njihove »reformne« i eksperimente, ni na njihove smionne novosti. Sve to nezadovoljstvo izmišljaju samo svećenici: oni konzervativni i protukoncilski.

Ako to iskreno misle, vrlo su naivni. Možda im ljudi u lice i ne protuslove, ne tuže se badava toliko na »feudalni mentalitet« naših vjerničkih masa; uostalom, i bez »feudalnog mentaliteta« ljudi su uvijek bili glumci, kukavice, »diplomate«, — ali između sebe stotine se i hiljade »bunje«, prigovaraju, mrmljaju, kritiziraju, Usmeno i pismeno. Pojedinačno i kolektivno. Najviše, dakako, nama svećenicima iza leđa. Pišu i dugačka pisma u tom smislu: čitave elaborate i memorije. Pišu ih biskupima. Pišu ih i svećenicima, u koje imaju povjerenja i za koje pretpostavljaju, da su njihovi sumišljenici. Pišu ih i uredništvima katoličkih listova. Druga je stvar, što im ih uredništva, većinom, bacaju u koš.

A meni se čini, da je šteta, što se svi ti glasovi sa terena prešućuju i ignoriraju. I što ih se tako često tretira kao produkt religioznog primitivizma i histerije. Bilo bi, čini mi se, puno bolje, da ih čuvamo, sabiremo, sortiramo i šaljemo na kompetentna mjesta: u ruke onima, koji odlučuju u crkvenom životu. Dospiju i meni pokatkad u ruke takva pisma. I mnogo se puta začudim, kako mnogi od njihovih auktora imaju izoštren osjećaj kritičnosti, ali i crkvenosti, i religiozne dubine i finoće. Često su to, barem prirodno, najinteligentniji i duhovno najsamostaljniji naši vjernici. A skoro redovito su ljudi ozbiljna vjerskog života i nehinjene osobne pobožnosti. Očito su i dobre volje, i dobronamjerni. Reagiraju po srcu i po savjesti. Osjećaju se povrijeđeni u svom intimnom doživljavanju kršćanstva.

A mi im silom začepujemo usta i dočekujemo njihove primjedbe (i kritike) — pogrđama. Svejedno, što toliko deklamiramo o Crkvi kao o »narodu Božjem«, o pravima svjetovnjaka u Crkvi, o punoljetnosti vjernika pred Bogom. A morali bismo se, — već radi toga; već da ostanemo sebi dosljedni, — dobro zamisliti u te njihove reakcije i ulaziti s njima u dijalog. Imaju pravo da govore, da kažu, što misle, da iznesu svoje sumnje, želje, sugestije. Ne smijemo se, u praksi, gerirati, kao da smo samo mi svećenici, — oni »koncilski«, — Crkva; kao da samo mi znamo, što je kršćanstvo; kao da samo mi razumijemo i osluškujemo Božje znakove i Božje dozive: glasove njegove milosti. Dali smo im, vjernicima, teoretski punoljetnost, a u stvari im je osporavamo: još grublje, nego što se to činilo ranije. Čim se usude drukčije misliti od nas. I u stvarima, koje nemaju ništa s dogmatikom; i gdje se, očito, može razgovarati i diskutirati: ovako ili onako. Na području religioznih »sloboda«: u pitanjima forme i bogoslužne i crkveno-disciplinarne prakse. Dok s jedne strane sami, — neobuzdano i s apodiktičnošću, na koju ni iz jednoga titula nemamo prava, — kritiziramo

ramo i najveće auktoritete u Crkvi i povlačimo u sumnju njezine stoljetne, posvećene tradicije, u isto vrijeme ne damo drugima, da i u čemu posumnjaju u opravdanost i nepogrešivost onoga, što im mi preporučujemo, »propovijedamo«, namećemo. Igramo se infalibilista i diktatora. Mi jedini hoćemo da u ime Crkve mišlimo i govorimo: i ako nas nitko nije za to kvalificirao, osim mi sami. A pritom i odviše lako zaboravljamo, da su u kršćanstvu pravi Božji mudraci i »proroci« više oni dobri i ponizni, nego oni »pametni« i samosvjesni (Mat. 11, 25.; Luk. 10, 21.; Ps. 8, 3.; Mat. 21, 16.).

Nije onda čudo, što vjernici, kad im ne damo javno govoriti, — osim ako u svemu za nama idu, — čine to onako, kako znaju i mogu. Bilo bi čudo, kad ne bi tako činili. I zlo bi to bilo. Ovako, barem indirektno i »nelegalno«, dolaze do glasa u Crkvi i oslobađaju se nelojalnih tutora, strahova, pritisaka, monopola. I izlaze pred kompetentne forume. A oni gore dobivaju priliku da čuju i drugo zvono i da se, iz prve ruke, informiraju o mišljenju širokih vjerničkih masa, koje tako afirmiraju svoja zakonita prava. Umjetna se, i nelojalna, blokada probija. Uspostavlja se zakoniti ekvilibrij u Crkvi između svećenika i svjetovnjaka, a bez štete po, — jedini suvereni i neprijeporni, — auktoritet u Crkvi: onaj hijerarhijski; papinski i biskupski. Svećeničko posredništvo svodi se na pravu mjeru i u zakonite granice. Crkva postaje i stvarno, ne samo verbalno, zajednica svih sinova i kćeri Božjih, — svega »Božjega naroda«, — ali, dakako, na bazi, nadnaravnog, auktoritativnog ustrojstva, koje joj je dao Krist.

Međutim, ja sam ovo sve napisao samo kao uvod u jedan svoj, konkretan, lični doživljaj od neki dan. Jedan je katolički intelektualac, doktor, praktičan katolik, javni radnik, preda mnom objašnjavao svoj stav prema suvremenoj kontestaciji u Crkvi; najviše baš u vezi sa svećenicima, koji tu kontestaciju i njezine »novine« najbučnije nose, propagiraju, prakticiraju. Učinio je to u formi nekoliko kratkih aforizama.

Govorio je na dušak:

»Tko je nas, od Božjega naroda, pitao, jesmo li mi za oženjene svećenike?«

»Nemam ništa protiv toga, da svećenik nosi civil. Želio bih samo, da mi kaže: zašto.«

»Šta bi nam donijeli izbori svećenika i biskupa? Demagogiju! Vladu bukača i u crkvenom životu!«

Sve je to taj lajik-inteligenat kazao. A ja sada kažem: Zar se u tim njegovim prigovorima i replikama ne krije puno i inteligencije, i kritičnosti, i realnosti, i dubokog, živog, kršćanstva? I, što je glavno, puno istine?

A nije on jedini, koji tako govori. Dobro bi bilo, da se u sve takve »kritike«, svi mi svećenici, ozbiljno zamislimo. I da ih, ponizno i pažljivo, saslušamo i, pred Gospodinom, odvagnemo, prije nego što ih, paušalno, okrstimo »kverulantstvom« i »histerijom«!

Č.